

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету СПП

«_____» _____ 2023

Постановка голосу
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки магістра
денної форм здобуття освіти
спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»
освітньо-професійна програма «Театральне мистецтво»

Укладач : Гринь Л.О., канд. пед. н., доцент

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри акторської
майстерності

Протокол № 1 від “1 ” вересня 2023 р.
Завідувач кафедри акторської майстерності
_____ Г.В. Локарева

Ухвалено науково-методичною радою
Факультету соціальної педагогіки та
психології

Протокол № від “ 2 ” вересня 2023 р.
Голова науково-методичної ради
факультету
соціальної педагогіки та психології
_____ Т.В. Турбар

Погоджено
з навчально-методичним відділом

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
-------------------------	---	---

		денна форма навчання	
Галузь знань 02 - «Культура і мистецтво»	Кількість кредитів – 9	Нормативна дисципліна за вибором навчального закладу (за вибором)	
Спеціальність 026- «Сценічне мистецтво»	Загальна кількість годин - 270	Семестр	
		1-й	2-й
Освітньо-професійна програма: Театральне мистецтво	Змістових модулів – 4	Лабораторні	
		42 год.	36 год.
Рівень вищої освіти: магістерський	Кількість поточних контрольних заходів – 2	Самостійна робота	
		192 год.	
		Вид підсумкового контролю:	
		залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Постановка голосу» є розвиток вокально-технічних навичок майбутнього актора до рівня кваліфікаційних вимог соліста – вокаліста.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Постановка голосу» є: підготовка до самостійної вокально-виконавської діяльності; оволодіння студентами складними вокальними творами за формою, жанрами, стилем виконання, вокальною технікою, драматургією.

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності		Методи і контрольні заходи
	1	2
ЗК4	Здатність сприймати нові знання в галузі культури та мистецтва, інтегрувати їх з тими, що набуті, орієнтуватися на професійному рівні в певній вузькій галузі театального мистецтва.	Підготовка фахівців відбувається з використанням комплексу навчальних форм та методів (міні-лекції, практичні заняття); відпрацювання творчих вмінь та навичок відбувається у формі індивідуальних (вокал, постановка голосу). Для забезпечення ефективності засвоєння теоретичного матеріалу та практичного напрацювання вокально-технічних вмінь та навичок застосовуються дидактичні методи за джерелом знань (словесні, практичні,
СК7	Здатність до застосування навичок вокальної майстерності, використання жанрів, стилів та видів вокального мистецтва під час створення сценічного образу у процесі вокально-виконавської діяльності; створення вокально-сценічних форм на основі методів та основ драматургії.	

		наочні); за пізнавальною діяльністю (репродуктивні, проблемні, пошукові); інтерактивні; творчі завдання.
ПР14	Бути здатним виявляти тенденції розвитку сучасного театрального процесу, орієнтуватися в різноманітності творчої діяльності фахівців у галузі театру, кіно, музики, літератури, образотворчого мистецтва оперувати системою специфічних засобів виразності в процесі роботи над сценічним проєктом.	Метод аналізу помилок, метод показу, метод обговорення і опитування.
ПР15	Бути здатним обирати засоби мистецького (сценічного) самовираження відповідно творчому задуму	

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Постановка голосу» є завершальним етапом у циклі дисциплін професійної підготовки майбутнього актора, що спрямований на більш поглиблене вивчення студентами засобів вокального мистецтва та пов'язаний зі змістом таких навчальних дисциплін: «Музична грамота та гра на музичному інструменті» „Вокал, „Вокальний ансамбль”, „Сольний спів”, які студенти вивчають на відповідних курсах протягом терміну, визначеного у навчальному плані.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Технологія використання засобів виразності вокального мистецтва у професійній підготовці актора.

Тема 1. Володіння вокальним голосом майбутнього актора як „голосовим інструментом”.

Розбір вокального твору – форма, стиль виконання, технічні складнощі (методи їх подолання), драматургія музичного твору, розкриття художнього образу. Поняття „вокальна форма”, „режим вокального голосу”. Культура співацької дикції. Вплив на дикцію засобів виразності. Орфоепія. Робота над виконавським репертуаром із музичних вистав. Оперета.

Тема 2. Поєднання вокальної техніки з виразним виконанням вокальних штрихів, динамічних відтінків, темпів та стилем музичного твору.

Застосування єдинорегістрового способу звукоформування вокального звуку. Залежність звукоутворення від артикуляції голосних і вимови приголосних. Відпрацювання технічних прийомів співу у романсах, аріях композиторів-класиків.

Змістовий модуль 2. Практичні навички використання вокальних творів із супроводом фонограми «мінус».

Тема 3. Технологія роботи над вокальним твором із супроводом фонограми «мінус».

Етапи утворення співочих рухомих навичок. Побудова внутрішнього «регулюючого» образу. Три етапи процесу утворення рухомих навичок. Перший етап – знаходження правильної співочої роботи голосового апарату – правильного звукоутворення на деяких голосних та на обмеженій ділянці діапазону голосу. Другий етап – збереження та уточнення навичок роботи з виникнення різних музичних завдань та закріплення артикуляції при вимовлянні різноманітних слів на всьому діапазоні. Третій етап – автоматизація, шліфівка та знаходження численних варіантів правильної роботи.

Змістовий модуль 3. Професійно-виконавська вокальна майстерність.

Тема 4. Артистизм та емоційність виконання вокальних творів.

Творча діяльність актора як накопичення уявлень, вражень, художніх образів, знань, вмінь, навичок, особистого досвіду. Актор-вокаліст - проявлення акторських здібностей за допомогою музики, почуттів. Процес опрацювання музичного твору. Вплив на формування особистих психологічних якостей майбутнього актора-вокаліста під час вивчення вокальної композиції; процес перевтілення образу та максимальних акторських пристосувань; емоції. Процес втілення темпу в роль; переймання для себе деяких психологічних якостей головного героя вокального твору.

Змістовий модуль 4. Психологічні підготовка актора-вокаліста до публічного виконання сольної програми.

Тема 5. Урахування психологічних характеристик особистості під час виконання вокальних творів.

Психологічні підготовка актора-вокаліста до публічного виконання сольної програми, позитивний настрій на спів. Значення дотримання здорового нервового стану співака для доброго звучання вокального голосу. Артистизм виконання. Взаємодія нюансів, динамічних відтінків. Створення художнього вокально-сценічного образу.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	I семестр Лабор-ні/ індивідуальні заняття, год		II семестр Лаборато рні/індиві дні заняття, год		о/д ф.	з/дис т ф.	Тео р. зав- ня, к- ть балів	Практ . зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/д ист ф.	о/д ф.	з/ди ст ф.					
1	2	3	3	5	6	7	8	9	10	11	12
1	50		10		9		50		6	10	16
2	50		11		9		50		6	10	16
3	50		11		9		50		6	8	14
4	50		10		9		42		6	8	14
Усього за змістові модулі	200	78	42		36		192		24	36	60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	70								10	30	40
Загалом			270							100	

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Володіння вокальним голосом майбутнього актора як „голосовим інструментом”.	35
2	Робота над втіленням музичного образу з елементами хореографічного оформлення. Форма класичного романсу, драматургічний розвиток, розкриття характеру. Складність розкриття драматургії у класичних романсах. Роль музичного супроводу при розкритті художнього образу.	35
3	Вдосконалення вокальної техніки з чітким використанням засобів музичної виразності, насамперед, вокальних штрихів, динамічних відтінків, темпів та стилістичного дотримання музичного твору. Відпрацювання технічних прийомів співу у романсах, аріях композиторів-класиків. Динамічні відтінки при виконанні класичних арій. Метро ритмічні складнощі.	30
4	Дотримання артистизму та емоційності виконання вокальних творів. Арія із опери та оперети, її складність, різниця в технічних прийомах виконання, підході, метод виконання. Динамічні відтінки. Орфоепія.	50
5	Значення темпераменту та психічних характеристик особистості під час співу для розкриття образу вокального твору.	42
	Разом	192

6. Види контролю і система накопичення балів

Накопичення балів студентами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі проведення викладачем щодо двох основних видів контролю: **поточного** (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу в обсязі певної теми чи окремого розділу) та **підсумкового** (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу по завершенню курсу).

Поточний контроль		Підсумковий контроль	
Атестація 1	Атестація 2	Залік	Сума
Розділ 1	Розділ 2	40	100
30	30		

Максимальна кількість балів за результатами поточного контролю складає 60 балів, з яких:

- 30 - за виконання практичних завдань (спів вокальних творів різних за жанром та стилем);

- 30 – за теоретичні знання (проходження поточного електронного тестування).

Допуск до підсумкового контролю - 35 балів.

Максимальна кількість балів за результатами підсумкового контролю (залік) складає 40 балів, з яких:

- 20 балів – оцінка за рівень сформованості вокально-технічних навичок та володіння ними під час виконання програми із різножанрових вокальних творів;
- 20 балів – оцінка за розкриття художнього образу засобами емоційного перевтілення під час виконання програми із різножанрових та стилістичних вокальних творів).

№ з/п	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Вдосконалення вокально-технічних навичок при виконанні вокальних творів <i>Термін виконання: у межах підготовки до практичних (індивідуальних) занять.</i>	1	15	15
2	Вдосконалення розкриття художнього образу засобами емоційного перевтілення під час виконання вокальних творів <i>Термін виконання: під час проведення практичних (індивідуальних) занять.</i>	1	15	15
3	Самостійне проходження електронного тестування в СЕЗН ЗНУ за результатами вивчення матеріалу Розділу 1. <i>Термін виконання: упродовж тижня після проведення практичного (індивідуального) заняття з останньої теми Розділу 1 .</i>	1	15	15
4	Самостійне проходження електронного тестування в СЕЗН ЗНУ за результатами вивчення матеріалу Розділу 2. <i>Термін виконання: упродовж тижня після проведення практичного заняття з останньої теми Розділу 2 .</i>	1	15	15
5	Залік. Виконання практичного завдання - оцінка за володіння вокально-технічними навичками під час виконання вокальної програми <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	1	20	20
6	Залік.. Виконання практичного завдання – оцінка за розкриття художнього образу засобами емоційного перевтілення під час виконання вокальної програми <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	1	20	20
Усього		6		100

7. Рекомендована література

Основна:

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник. Київ: ЗАТ „Віпол”, 2007. 174с.

2. Гладишева А.О. Сценічна мова: дикційна та орфоепічна нормативність: навч. посібник для студентів мистецьких вузів та учнів дитячих шкіл мистецтв. Київ: Мистецтво, 1996. 203с.
3. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва: підручник. Київ: НМАУ, 1994. 320с.
4. Голубев П. Поради молодим педагогам-вокалістам. Київ: Музична Україна, 1983. 62 с.
5. Колодуб И.С. О народно-песенных традициях украинской вокальной школы/Музыканту-педагогу. Київ: Музична Україна, 1984. 47с.

Додаткова:

1. Євтушенко Д.Г. Роздуми про голос / Нотатки педагога-вокаліста. Київ: Музична Україна, 1979. 92с.
2. Олексюк О.М., Ткач М.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва : Навч. посіб. Київ: Знання України, 2004. 264 с.
3. Отич О.М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти: Монографія за наук. ред. І.А.Зязюна. Чернівці: Зелена Буковина, 2007. 752 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Методика викладання сольного співу. URL: <http://psp.mdu.edu.ua/wp-content/uploads> (дата звернення 01.04.2024р.)
2. Використання вправ дихальної гімнастики на уроці сольного співу. URL: <https://naurok.com.ua/metodichna-robota-robota-nad-dihannyam-u-klasi-solnogo-spivu-166739.html> (дата звернення 01.04.2024р.)
3. Методика роботи над вокальним твором. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2010/1/visnuk_2.pdf (дата звернення 01.04.2024р.)
4. Методика постановки голосу. URL: <https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream> (дата звернення 01.04.2024р.)
5. Основи методики постановки голосу. URL: <https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7988/1> (дата звернення 01.04.2024р.)